

Adéla Nováková

Roudničtí augustiniáni – knihovna a dílo

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomová práce Adély Novákové se zabývá dějinami a osudy knihovny jednoho z nejdůležitějších českých klášterů středověku, konventu augustiniánů kanovníků v Roudnici. První část práce líčí událost jeho založení se samozřejmou pozorností věnovanou jeho zakladateli pražskému biskupovi Janu IV. z Dražic jako mimořádné osobnosti českých církevních dějin. Dále se práce věnuje stručnému popisu šíření řádu augustiniánů kanovníků v českých zemích a obsahu roudnických řádových Statut. V anotaci práce autorka uvádí, že v této části bude vycházet především z primárních pramenů, ve skutečnosti však věnuje velkou pozornost i literatuře sekundární k tomuto tématu, což je samozřejmě zcela správné, jen poznámka v anotaci je v tomto ohledu nepřesná. Citáty z primární a sekundární literatury považuji na řadě míst práce za nepřiměřeně dlouhé v případech, kdy by stačila jejich parafráze a citace, případně citace latinského textu v poznámce – nedomnívám se, že by v medievistické diplomové práci bylo nutné latinské citáty překládat.

Můj názor také je, že z metodického hlediska by bylo vhodné vložit do této historické části práce i stručný nástin původu řádu augustiniánů kanovníků, jeho obecnou charakteristiku a stručný přehled jeho šíření po Evropě. Práce se ke své určité škodě zabývá tímto řádem až po jeho vstupu na českou půdu.

Velmi zajímavé je v práci zpracování fenoménu *devotio moderna*, které bylo ve starší době české medievistiky úporně spojováno právě s roudnickým klášteřem. Autorka práce toto hnutí pro účely práce dostatečně charakterizuje a ukazuje, že v roudnických pramenech se neobjevují žádné známky toho, že by rysy tohoto hnutí, jak se vyvinuly v Nizozemí, byly v Roudnici v pastorační péči doloženy. Dokonce se mi zdá poněkud silné i tvrzení autorky, že základní myšlenky hnutí *devotio moderna* se projevují alespoň v interním životě roudnické komunity, protože na podporu tohoto tvrzení uvádí jen názory Petra Clarificatora v *Compendium honeste vite* a jiné doklady podobných tendencí v roudnickém klášteře patrně neexistují.

Užitečné a zdařilé je vylíčení osudu roudnické augustiniánské komunity za husitských válek, pokusu o obnovení kláštera po jejich skončení a jeho definitivního zániku po dobytí Roudnice Jiřím Poděbradským roku 1467 – i když o několik stránek dále (s. 35) autorka udává, že poslední probošt roudnické komunity nastoupil do funkce až roku 1472 a zemřel roku 1474. Bylo by proto zajímavé se z práce dovědět, kde se odehrávaly poslední smutné roky vyhnaných roudnických augustiniánů.

Důležitá následující kapitola práce charakterizuje nejdůležitější a nejcennější zachované rukopisy roudnické knihovny. Z textu není jasné, zda zde autorka čerpala z katalogů rukopisů a sekundární literatury nebo zda tyto rukopisy studovala i osobně. Velmi instruktivně práce na základě donačních záznamů v roudnickém nekrologiu a zlomku knihovního katalogu podává přehled o doplňování roudnické knihovny v předhusitské době.

Kapitola o významných autorech roudnické augustiniánské komunity se zabývá třemi osobnostmi – Štěpánem z Uherčic, Petrem Clarificatorem a Matoušem Beranem. Jejich portréty pravděpodobně plně vyčerpávají všechny dostupné zdroje a představují nám je jako zástupce církevního společenství, které si zachovalo svou důstojnost i ve velmi nepříznivých dobách.

I kapitola práce o osudech roudnické augustiniánské knihovny po zániku kláštera je cenná a zajímavá. Došlo v ní však k jistému změnění informací: na s. 68 se mluví o 96 rukopisech věnovaných Národnímu muzeu, na s. 69 o dalších 90 věnovaných rukopisech a hned poté se tvrdí, že z březnické knihovny dostalo Národní muzeum 237 rukopisů. Toto číslo je opakováno ještě na s. 70, tam jako celkový počet rukopisů Národního muzea, což zní jako nepřesná formulace.

Následující úvaha o možnostech identifikace roudnických rukopisů prozrazuje dobrou kodikologickou poučenost autorky práce a je úvodem ke katalogu 156 identifikovaných roudnických rukopisů v závěru práce. Tento katalog by mohl být východiskem k další odborné činnosti autorky.

Bibliografie práce je precizní a systematicky utříděná. Nejsem si však jist, proč v průběhu práce autorka nepoužívala zkráceného odkazování na tuto bibliografii a citovala odkazovaná díla způsobem časopisecké studie bez samostatné bibliografie, tedy uváděním plné citace při prvním výskytu díla.

Autorka do práce vhodně vložila řadu cenných a technicky dobře editovaných obrazových příloh, čímž práci obohatila.

Dále uvádím několik připomínek k jednotlivým místům textu (odkazují na čísla stran):

10: „nekrolog“ -> „nekrologium“

„stanovy“ -> „statuta“

16, u pozn 30: charakteristiku „nejbizarnější projev gotiky ve střední Evropě“ by asi bylo třeba poněkud rozvést, aby čtenář pochopil důvody tohoto tvrzení K. Kuči

19: „spravuje“ -> „zpravuje“

22: „costitutiones“ -> „constitutiones“

23, u pozn. 68: Obrana Jana z Dražic před obviněním z šovinismu zní poněkud staročesky, také ve světle následujících citátů

24, u pozn. 76: Zde není jasné, od koho vyšlo rozhodnutí odstranit omezení vstupu do roudnického kláštera na Čechy; od arcibiskupa Arnošta nebo od papeže? V rozpětí několika řádek a v souvisejících poznámkách je tvrzeno obojí.

32: „non parcelo“ -> „non parcendo“

32, pozn. 118: „Dei omnipotens“-> „Dei omnipotentis“; totéž na s. 60

38: „speculum iudicale“ -> speculum iudiciale“

„super decretalis“ -> super decretalia“

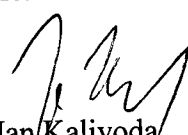
42: „stále velmi cenné“ -> „stále velmi nákladné“ ?

45, pozn 181: „pariter“ -> „paravi“?

49: „valium“ -> „validum“

„qui in monasterio“ -> „quae in monasterio“ ?

Přes připomínky, které v textu posudku výše zazněly, považuji práci Adély Novákové jako celek za velmi zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji její hodnocení **výborně**.

PhDr. Jan Kalivoda

ÚŘLS FF UK